

Slovenskej republiky

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci navrhovateľky: **A. T., rod. K.**, bytom K. X., zast. JUDr. M. B., advokátom so sídlom Š. X., K., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad Košice – mesto**, Popradská 78, Košice, za účasti: **I. M. K., rod. J.**, bytom K. X., **II. L. M., rod. K.**, bytom K. X., **III. V. L., rod. K.**, bytom K. X., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporcu č. 229/19/2009-Hi zo dňa 16. februára 2009 a č. 229/26/2009-Hi zo dňa 12. marca 2009, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7Sp/38/2009 – 28 zo dňa 14. mája 2010, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 7Sp/38/2009 – 28 zo dňa 14. mája 2010, **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach potvrdil rozhodnutie odporcu č. 229/19/2009-Hi zo dňa 16.2.2009 v spojení s rozhodnutím odporcu č. 229/26/2009-Hi zo dňa 12.3.2009.

Rozhodnutím č. 229/19/2009-Hi zo dňa 16.2.2009 odporca podľa § 9 ods. 4 zák. č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku

v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zákon o pôde“) rozhodol o reštitučnom nároku navrhovateľky a J. K. (narodeného X.) tak, že obaja účastníci konania spĺňajú zákonné podmienky pre priznanie nároku uvedeného v § 6 ods. 1 písm. b/ zákona o pôde; uvedeným účastníkom zároveň nepriznal vlastnícke právo k nehnuteľnosti v kat. úz. K., označenej ako parc. č. X., PKV č. X. – roľa o výmere 3908 m², lebo pozemok bol zastavaný po prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby a odporca zároveň konštatoval, že nepriznaním vlastníckeho práva k predmetnému pozemku nie je dotknuté právo oprávnených osôb na náhradu podľa § 11 ods. 2 alebo § 16 zákona o pôde a oprávnené osoby získajú do vlastníctva iný pozemok alebo náhradu v podieloch jedna polovica k celku nehnuteľnosti.

Rozhodnutím č. 229/26/2009-Hi zo dňa 12.3.2009 odporca na základe zistenia, že oprávnená osoba J. K. (narodený X.) zomrel dňa X., rozhodol tak, že v rozsahu nárokov priznaných oprávnenej osobe J. K. predmetné nároky priznal dedičom po menovanom - účastníčkam konania M. K. rod. J., L. M. rod. K. a V. L. rod. K.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že podstatou preskúmanej právnej veci je vyriešenie otázky, či časti pôvodnej nehnuteľnosti - role, parc. č. X., vedenej v pozemno – knižnej vložke č. X., kat. úz. K. - o navrátenie ktorej do vlastníctva požiadala navrhovateľka spolu s právnym predchodcom účastníčok konania - ktoré sú v súčasnosti vedené v katastri nehnuteľností ako parc. č. X., X., X. a X. o celkovej výmere 1180 m², boli v čase nadobudnutia účinnosti zákona o pôde, t.j. k 24.6.1991 zastavanými resp. či existencia prípadných stavieb na daných nehnuteľnostiach bráni alebo nebráni poľnohospodárskemu alebo lesnému využitiu pozemku. Z obsahu dokazovania vykonaného vo veci odporcom po vydaní rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Sp/28/2005-33 zo dňa 13.2.2007 jednoznačne vyplýva, že aj u označených nehnuteľností o celkovej výmere 1180 m² existuje právna prekážka pre vydanie nehnuteľností podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o pôde. Krajský súd poukázal na stanovisko Slovenského pozemkového fondu zo dňa 20.8.2008, z ktorého vyplýva, že časti pôvodnej nehnuteľnosti označené ako parcely registra C č. X., X., X. a X., vedené na LV č. X. kat. úz. K., boli ku dňu nadobudnutia účinnosti zákona o pôde súčasťou funkčnej detskej nemocnice. V stanovisku sa konštatuje, že „postupom času pri získavaní ďalších podkladov a listín bolo zistené, že na terajšej parcele č. X. sa nachádzajú 2 vodomerné šachty, na parc. č. X. taktiež 2 vodomerné šachty, na parc. č. X. sa nachádza kolektor – dažďová kanalizácia odvádzajúca vodu z bane B. a zaústňujúca do príľahlého Č., pričom vrátenie vlastníctva k časti pôvodnej nehnuteľnosti vedenej v súčasnosti v katastri

nehnutelností ako parc. č. X. a parc. č. X. jednoznačne vylučuje aj znalecký posudok vypracovaný v r. 1998 pre N. Krajský súd ďalej uviedol, že z výsledkov dokazovania, ktoré odporca doplnil na základe dôvodov rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. 2Sp/28/2005 – 33 zo dňa 13.2.2007, jednoznačne vyplýva, že horeoznačené parcely registra C ako časti pôvodnej parcely č. X., PKV č. X., tvorili v čase nadobudnutia účinnosti zákona o pôde súčasť areálu nemocnice a už v tomto čase boli zastavané označenými stavbami slúžiacimi k fungovaniu a napĺňaniu účelu hlavnej stavby t. j. budovy nemocnice. Z tohto dôvodu krajský súd považoval postup odporcu, ktorým v preskúmaných rozhodnutiach rozhodol o nepriznaní vlastníckeho práva oprávneným osobám za zákonný.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p., tak že žiadnemu z účastníkov právo na ich náhradu nepriznal.

Proti predmetnému rozsudku podala v zákonnej lehote prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie navrhovateľka, domáhajúc sa jeho zrušenia odvolacím súdom a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako dôvod odvolania uviedla, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. c/, d/ a f/ O. s. p.).

Navrhovateľka k výhrade neúplne zisteného skutkového stavu poukázala na skutočnosť, že technický posudok vypracovaný Ing. J. B. zo dňa 24.7.1998 z ktorého pri rozhodovaní vychádzal odporca, nepredstavuje znalecký posudok. V konaní pred odporcom totiž pre účely reštitučného konania znalecký posudok vypracovaný, resp. podaný nebol. Technický posudok, ktorý ozrejmuje procesné postavenie a procesnú obranu účastníka konania v reštitučnom konaní, nemôže mať hodnotu znaleckého posudku, ale môže ísť maximálne o listinný dôkaz podľa § 129 O. s. p. Z dôvodu zodpovedania technických otázok k rozhodnutiu o vydaní pozemku mal takýto posudok však byť vypracovaný, keďže odporca pojal do svojho rozhodnutia nesprávnosti technického posudku a obdobne tieto nesprávne závery tvoria odôvodnenie napadnutého rozsudku.

Navrhovateľka ďalej namietala, že súd sa v rozhodnutí nevysporiadal so skutočnosťou, že v danej veci preskúmaval rozhodnutie správneho orgánu s odstupom viacerých rokov od obvyklých rozhodnutí v reštitučnom konaní. Takto mal súd k dispozícii zistenie, akému osudu bola vystavená nehnuteľnosť, o ktorej vydanie ide, ku dňu rozhodovania odporcu a ktorá nehnuteľnosť z dôvodu „výluky“ rešpektujúc verejný záujem

a stav k júnu 1991 mohla byť nespôsobilá vydania. Odporca v podstate nekonal, v dôsledku čoho došlo k podstatnej zmene, že stavba, ktorá sa nachádzala na pozemku právnych predchodcov navrhovateľky a šlo o nemocničnú budovu, stala sa prebytočnou a ako prebytočný majetok P. v r. 2002 bol odpredaný v ponukovom konaní. Podmienkou predaja predmetnej nehnuteľnosti bolo zachovanie účelu zdravotníckeho zariadenia, ktorá požiadavka nikdy nebola splnená. Navrhovateľka uviedla, že aj s bratom J. K. sa zúčastnili ponukového konania a ponúkli kúpnu cenu vo výške znaleckého posudku s deklarovanou ochotou predmetnú budovu na pozemkových nehnuteľnostiach, ku ktorým uplatňovali reštitučný nárok, zachovať ako hospic pre zdravotne postihnuté osoby pôvodne pracujúce v poľnohospodárstve a lesoch. Skutočný osud predmetnej nehnuteľnosti vyvracia spoločenský záujem, z dôvodu ktorého ako predmet reštitučného nároku v zmysle rozhodnutia odporcu podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o pôde nemohla byť vydaná. Ďalej navrhovateľka uviedla, že stavebné nehnuteľnosti nachádzajúce sa na nehnuteľnostiach ako predmet reštitúcie, mohli byť odporcom vydané a charakter poľnohospodárskeho účelu by bol zabezpečený deklaroványm úmyslom pôvodných navrhovateľov, zriadením hospicu pre osoby pôvodne pracujúce v poľnohospodárstve. Vývoj v osude reštituovaných nehnuteľností preukazuje komerčný a výslovne individuálny záujem iných osôb, ako osôb oprávnených z reštitúcie, čo preukazuje skutočnosť súčasného stavu zastavania parc. č. X. stavbami, a to rodinnými a bytovými domami. Navrhovateľka uviedla, že dôvodom výluky v intenciách ust. § 11 boli konkrétne dôvody verejného záujmu alebo tretích osôb, v dôsledku ktorých sa zastavaný pozemok prípadne nevydal. Žiadny vyšší spoločenský záujem alebo záujem tretích osôb ku dňu účinnosti zákona o pôde neexistoval a pozemkové nehnuteľnosti sa stali predmetom vysoko výnosných obchodných vzťahov v jednej z najlukratívnejších častí Košíc.

Navrhovateľka poukázala na Nález Ústavného soudu ČR IV. ÚS 176/03, podľa ktorého pri interpretácii a aplikácii reštitučných predpisov je treba mať vždy na zreteli účel a predmet úpravy týchto predpisov. V tejto súvislosti uviedla, že pojmy a inštitúty obsiahnuté v reštitučnom predpise je treba vykladať s ohľadom na to, aby bol v maximálnej miere dosiahnutý ich účel a rovnako s ohľadom na to, že predmetom úpravy týchto predpisov sú vzťahy majetkoprávne, ktoré sú svojou povahou občianskoprávnymi vzťahmi; pričom uvedené namietala v súvislosti s odôvodnením krajského súdu, ktorý v celosti prevzal argumentáciu odporcu, ale predovšetkým S., s.r.o., čím si vlastne osvojil právnu argumentáciu z administratívneho konania.

Záverom navrhovateľka uviedla, že výhrady voči rozhodnutiu o vydaní pozemkovej nehnuteľnosti, ktoré majú svoju podstatu v neakceptovateľnej argumentácii o obslužných priestoroch, o hygienickom odstupe, o montážnom prístrešku, boli dôvodom podaného odvolania, keďže unikátna skutočnosť plynutia času v dôsledku nečinnosti odporcu robí jej reštitučný nárok predmetom inej pozornosti zo strany súdu. Odporca uplynutému času nevenoval žiaden právny význam, avšak súd mal túto skutočnosť inak vnímať a právne vykladať.

K podanému odvolaniu bolo pripojené aj vlastné podanie navrhovateľky, v ktorom podrobne sumarizovala okolnosti prevodu vlastníctva budovy detského lôžkového oddelenia P. a taktiež poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Sp/10/2006-32, v ktorej veci bolo rozhodnuté inak ako v prípade navrhovateľky, hoci sa jedná o obsahovo totožné prípady.

Odporca vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedol, že pri rozhodovaní vo veci sa neriadil len technickým posudkom, ale všetkými dostupnými podkladmi, fotodokumentáciou, vlastným šetrením v teréne, právnymi predpismi platnými v čase prechodu na štát a zákonom o pôde. Vzhľadom k tomu, že navrhovateľka nepredložila žiadne nové dôkazy, pričom všetky skutočnosti v odvolaní uvádzané boli už z jeho strany zdôvodnené v písomnom vyjadrení k opravnému prostriedku zo dňa 4.5.2009, navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odolaniu navrhovateľky nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 vety prvej v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p., s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28. júla 2011 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na

skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V správnom súdnictve *preskúmajú* sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov *zákonnosť* rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O. s. p.).

Z podkladov súdneho spisu je zrejmé, že navrhovateľka sa opravným prostriedkom domáhala postupu súdu podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 250l a nasl.), upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov.

Úlohou súdu prvého stupňa bolo preskúmať zákonnosť rozhodnutia odporcu, ktorým ako orgán príslušný podľa § 9 ods. 4 zákona o pôde rozhodol, že oprávneným osobám (navrhovateľke a účastníčkam konania M. K. rod. J., L. M. rod. K. a V. L. rod. K.) sa nepriznáva vlastnícke právo k nehnuteľnosti v kat. úz. K., označenej ako parc. č. X., PKV č. X. – roľa o výmere 3908 m², z dôvodu prekážky stanovenej v § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o pôde, keďže *pozemok bol po prechode do vlastníctva štátu zastavaný* s tým, že nepriznaním vlastníckeho práva k častiam pozemku, ktoré sú uvedené v rozhodnutí, nie je dotknuté právo oprávnených osôb podľa § 11 ods. 2 alebo § 16 zákona o pôde.

Zákon o pôde je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky k interpretácii zákona o pôde uvádza, že aj v tomto prípade sa jedná o reštitučný zákon, ktorým sa demokratická spoločnosť snaží aspoň čiastočne zmierniť následky minulých majetkových a iných krívd, ktorými boli porušené všeobecne uznávané ľudské práva a slobody zo strany štátu. Štát a jeho orgány ako aj obce sú teda povinné postupovať v konaní podľa tohto zákona v súlade so zákonnými záujmami osôb, ktorých ujma na základných ľudských právach a slobodách má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. Tento výklad vychádza zo skutočnosti, že zmyslom všetkých reštitučných zákonov bolo zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v rozhodnom období, pričom zákonodarca si bol vedomý, že odstránenie všetkých krívd nie

je reálne a že sa musí uspokojiť len s nápravou krívd niektorých.

Z podkladov súdneho spisu, vrátane administratívneho spisu odporcu, je zrejmé, že podstatnou námietkou navrhovateľky bola otázka nedostatočného skúmania zastavanosti pozemku, ktorý je predmetom posudzovaného reštitučného nároku.

Odvolačí súd po oboznámení sa s predloženým kompletným spisovým materiálom krajského súdu, vrátane administratívneho spisu odporkyne, zistil, že dôvody uvádzané navrhovateľkou nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Aj podľa názoru senátu odvolacieho súdu, otázke zastavanosti predmetnej nehnuteľnosti bola venovaná zo strany odporcu náležitá pozornosť. V tomto smere bolo vykonané dokazovanie v dostatočnom rozsahu, ktorým bola zastavanosť posudzovanej nehnuteľnosti po prechode do vlastníctva štátu, preukázaná. Za tohto stavu vo veci sa v plnom rozsahu stotožnil so závermi odporcu, o nemožnosti vydania predmetnej nehnuteľnosti z dôvodu jej zastavanosti, a teda boli splnené podmienky pre zákonný postup podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona o pôde. Neuniklo tiež pozornosti odvolacieho súdu, že časť vyvlastnenej nehnuteľnosti bola riešená rozhodnutím Pozemkového úradu Košice – mesto č. 5/95-PÚ zo 16.1.1995, ktorým bola schválená dohoda o vydaní nehnuteľnosti medzi oprávnenými osobami : navrhovateľkou, J. K. a povinnou osobu N. z 10.12.2004. Z dôvodu zastavanosti nebolo možné posudzovanú časť nehnuteľnosti oprávneným osobám vydať, a preto im bolo priznané v súlade s § 11 ods. 2 a 16 zákona o pôde, právo na náhradu.

Prvostupňový súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, s ktorými sa odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. v celom rozsahu stotožnil. V odvolacom konaní navrhovateľka nepredložila také relevantné dôkazy, ktoré by tieto závery spochybnili. Odvolací súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že predmet súdneho preskúmacieho konania je striktne daný výrokom napadnutého rozhodnutia. Preto závery navrhovateľkou predloženého rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Sp/10/2006-32, týkajúceho sa iných účastníkov, iných nehnuteľností a predovšetkým iných skutkových okolností prípadu, boli pre posúdenie zákonnosti preskúmaného rozhodnutia právne irelevantné.

Za tohto stavu vo veci odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd v konaní neúspešnej navrhovateľke nepriznal /§ 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s .p./.

P o u ě n í e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.

V Bratislave 28. júla 2011

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská